

# דַּרְשֵׁנִי קִרְבָּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • בית הכנסת פרי מגדים, צפת • השיעור נמסר במוצ"ש פרשת עקב, תשפ"ג

## אתה עוד תרויח מזה

היה אברך אחד מבני ברק שעבר דירה לפריס כץ, עם מעט הכסף שחסך. כשהגיע לשם, אשתו אמרה לו: "תשמע, בבית הקודם היה לנו גן והבית היה יפה. כל אמה שנוכנסה ראתה את הבית היפה והסכימה שהגן שלה יהיה בגן הזה. אבל פה, בחורבה הזאת, מי תרצה לבוא לפה? מי שתכנס לפה, תברח. תעשה לי טובה תשפץ את הבית".

הוא הסכים, והתחיל לשפץ. אתם יודעים, יש אנשים שהרעש מפריע להם. השכן מלמטה, שהיה מהסוג שאוהב להפגין, עלה וצעק: "אתה עושה רעש!" האברך ענה לו: "אדוני, אני עושה רעש בדיוק לפי מה שמתיר החק". בקצור, היו צעקות כל יום, אבל האברך לא התיר. "אני עושה לפי החק, שיתלונן עד מחר".

יום אחד הקבלן אמר לו: "יש פה קיר, תוריד אותו". הביא קונגו. השכן מלמטה התרגז, עלה למעלה: "מה הרעש הזה?" האברך ענה: "מה? אני מוריד את הקיר, זה יקח כמה ימים, שבועים, יעבר". השכן אים: "אם אתה לא מפסיק עכשיו, אני הולך להתלונן עליך למס הכנסה". האברך ענה: "תלך ותתלונן! מה יש לי עסקים עם מס הכנסה? אין לי עסקים, אין לי כלום. תתלונן עד מחר". ואכן, השכן הלך למס הכנסה. מה אתם חושבים? האברך הזה מזהיר שהוא מקבל בכולל 1000 שקל. אבל השכן טען: "אדם שמשפץ את הבית, עם קרמיקה ושיש, מה זה אומר? שיש לו המון כסף. הוא גויגב מהמדינה. מה אתם חושבים שסתם יש לו כסף? הוא גויגב מהמדינה ומעלים מסים". וכך הוגשה תלונה.

פקידי מס הכנסה הגיעו לאברך, הוא הגיש להם את תדפיסי החשבון. אבל היתה בעיה אחת: היה לו בבית גמ"ח של כספים. אנשים מפקידים אצלו כסף, והוא נותן לאחרים בצ'קים, יש הכנסות והוצאות. הפקידים בדקו ושאלו אותו: "כמה אתה מקבל?" הוא ענה: "אני מקבל בכולל 2000-1500 שקל, ואשתי עובדת כגננת ומרויחה עוד 6000 שקל. מזה אנחנו חיים".

"מה, מזה אתה חיי? אבל בעובר ושב שלך יש 200,000 שקל. מאיפה אתה חיי? איך יכול להיות?" הוא הסביר להם: "זה לא הכסף שלי. זה של הגמ"ח". אתה יודע, בעולם החלוני, אין משג כזה גמ"ח. מה זה גמ"ח, למה לא ללכת לבנק? יש משג כזה שאדם מלווה לך 10,000-20,000 שקל בלי רבית? זה לא קיים! היום אתה לוקח 50 ומחזיר 100, וזה אחרי שעשוי לך טובה כביכול. הוא נסה להסביר להם, אבל הם לא הקשיבו. מבחינתם, אין דבר כזה גמ"ח, זה לא קיים. אחרי שהלכו, כתבו לו דו"ח: "חייב לשלם מס הכנסה 200,000 שקל". האברך נבהל מאד, הוא חשב שאין על מה להתלונן. פתאום הוא נזכר שיש לו דוד אחד שעובד במס הכנסה, האברך פנה לעורך דין. העורך דין הסתפל על המסמכים ואמר: "תשמע, אם אני אצליח לעבד פה ולהוריד את כל הספורים, אולי אצליח להוריד לך 30,000 שקל. אבל אתה יודע, העמלה שלי להתחיל לעבד היא 5000 שקל". האברך חשב לעצמו: "עכשיו, אם אשלם 5,000 שקל לעורך הדין, אולי ארויח פחות 30,000. עדין נשאר לשלם 175,000. לא כדאי".

הוא הלך לעוד עורך דין אחד. העורך דין אמר לו: "תשמע, במסמכים מופיע פה שאתה גנב. אין לאן לברח. אני מנסה לחפש משהו, אבל אין לאן לברח. כל הצ'קים שעוברים ונכנסים מופיעים. אין מה לטען. עדיף לך לשלם עכשיו ולגמר את הספור. למה? כי אם שולחים את זה להוצאה לפעל, מ-200,000 זה יהיה 300,000. עדיף שתשלם את המאתים אלף עכשיו ותגמר את הספור". האברך הזה פנה לדוד שלו שמכיר קצת את העולם הזה. הוא ספר לו שהסתבך עם מס הכנסה. הדוד אמר לו: "תשמע, יש לי מכר שאני עובד איתו, אבל האדם הזה שוונא דתיים. אם רק אמר לו שזה אברך שגנב מהמדינה, הוא בטוח יאמר לי 'הטפיל הזה, שישלם. בטח שישלם'. אין מה לדבר איתו. אני לא יודע מה לעשות, נחכה לשעת רצון".

בלית ברירה, היהודי הזה נסע לרבי דוד אבוחצירא. הוא ספר לרבי: "כבוד הרב, כך וכן הספור. שפצתי את הבית, השכן מלמטה התלונן עלי, ואני צריך לשלם 200,000 שקל קנס". רבי דוד ענה לו: "הכל בטל, הכל מבטל. שטויות. אתה עוד תרויח מזה".

הוא חזר הביתה מלא תקוה. ספר לאשתו: "את יודעת, הרב אמר שעוד גרויח

מזה". אשתו ענתה לו: "אתה והרב שלך, שניכם לא יודעים איפה אתם חיים. עורך דין לא עוזר, אף אחד לא עוזר, והרב שלך עוד אומר שאתה תרויח?" האברך אמר: "תשמע, צריך להאמין לחכמים עד הסוף. להאמין שהקדוש ברוך הוא יעזור".

עברו כחודשים. יום אחד, הדוד שלו התקשר אליו. "תגיד לי, הספור של מס הכנסה, הסתדר לך או לא הסתדר עדיין?" "תשמע, עשיתי עבודה למכר שלי. עכשיו אני יכול לדבר איתו. אולי יעזר. תביא את המסמכים, אני אלך אליו כאלו זו בעיה שלי. אני אדבר איתו בלי שתהיה מערב".

הדוד הלך, ראה את כל המסמכים. הוא בחן אותם, הוא כבר בקי בכל העניינים. הוא אמר: "מה, פה יש טעות, ופה יש טעות. אני מחזיר נוסע למשרדים ואסדר את העניינים". הוא נסע לרמת גן, הגיע למקום. פנה לפקיד: "תגיד לי, איך אתה פותח דברים כאלו? איך אתה מחיב את האדם הזה?" צעק עליו. הפקיד ענה לו: "תשמע, אחרי שכבר יצאה תביעה, אי אפשר לבטל אותה. תגיד לו שישלם 5000 שקל, ואת התביעה אנחנו נקפא ללא הגבלת זמן. היא תהיה מקפאת, זהו, שלום. מקפאת ללא הגבלת זמן, אבל שישלם 5000 שקל". "אה, בסדר". הוא התקשר לאברך, אמר לו: "תשמע, סדרתי לך. מ-200,000 ירד ל-5,000 שקל". האברך חזר הביתה. הוא אמר לאשתו: "את רואה? הברכה של הרב התגשמה!" אשתו ענתה: "איזה התגשמה? הרב אמר לך שאתה תרויח. איזה רוח יש פה עכשיו, לשלם 5,000 שקל?" הוא אמר: "תשמע, חשבתי שהרווחתי. כאלו, במקום לשלם 200,000 שקל לשלם 5000 שקל, זה נקרא להרויח". אברהם לו אשתו: "להרויח זה להוסיף". הוא אמר: "טוב, את צודקת. צריך קצת להמתין, ולהאמין שעוד גרויח".

עברו על האברך כשלושה חדשים, ואז פרצה הקורונה. בעקבות המצב, הם יצאו לחל"ת. הוא חשב לעצמו: כמה מקבלים עכשיו בחל"ת? מקבלים לפי מה שמופיע במס הכנסה. באמת, אשתי מרויחה 6000 שקל בגן. אבל במס הכנסה מופיע שאנחנו מרויחים 60,000 שקל. אז הגשתי בקשה וקבלתי כל חדש 60,000 שקל, למשך שנה שלמה, בלי שאשתי תעבד. הכל היה מסדר.

## כל מקום שתראה קשי, שם טמונה כל הברכה

עד כאן הספור של האברך. עכשיו, נלמד מה הספור הזה מלמד אותנו. בקצור, האברך הזה נסע שוב לרבי דוד אבוחצירא. נסע להודות לו. "כבוד הרב, באמת מה שאמרת התגשם במדק. באמת יצא רוח גדול. אבל יש לי שאלה לכבוד הרב, מאיפה לרב האמץ להגיד לי 'עוד אני ארויח'? אני אמרתי לרב שעורך דין לא עוזר, שיום דבר לא עוזר. מאיפה לרב האמץ לומר 'אתה עוד תרויח'?" רבי דוד ענה לו, וזה המסר שבבילינו, תשמעו איזה יסוד: "מקבל אני מאבותי הקדושים", כך הוא אמר, "שכל מקום שתראה קשי, שם טמונה כל הברכה. כשבאת וספרת לי שאף אחד לא עוזר לך, עורך דין לא עוזר, הדודים שלך לא עוזרים, אף אחד לא עוזר, אתה בצרה גדולה, אמרתי, אם אתה בכזאת צרה גדולה, ידעתי שמזה תצמח רק הישועה. אין אפשרות אחרת. איפה שתראה שיש קשי, יש רק הצלחות שם, משם רק מרויחים".

במה דברים אמורים - בבין הזמנים. כמה נסיונות יש בתוך בין הזמנים, הרבה מאד, באמת זה לא נגמר, לא נגמר, נסיונות על כל צעד ושעל. השם ירחם עלינו. ככל שאדם מרגיש שמנסים אותו, מרגיש שבנושא הזה יש לו קשי, שם טמונה ההצלחה שלו, שם תבוא הישועה.

## מאדעות תרפ"ט

אתם יודעים, בפרשת עקב, לפני 93 שנים, בדיוק כמו הפרשה שלנו. זה היה מאדעות תרפ"ט. נכון, הספור הזה ידוע, זה ספור מפרסם, שהעריבים טבחו את כל הבחורים של ישיבת חברון. ישיבת חברון היתה בחברון, ואז בעקבות זאת הישיבה עברה לירושלים. מתי זה היה? זה היה ערב שבת קדש פרישת עקב, בדיוק כמו עכשיו, לפני 93 שנים. זה היה פחד פחדים. כמה אנשים נהרגו, כמה משפחות נפגעו. היה אסון, אסון תרפ"ט זה מפרסם, זה היה אסון נורא מאד. כמה בחורים נצלו משם? בודדים.

הרב מאיר חדש נצל שם. הוא היה שוכב בין כל הגופות והוא נצל. הוא אמר לאחד הבחורים, "שב פה, אל תזוז. אל תדאג. גם אתה תנצל". ואכן, שניהם נצלו. אולי עוד שני בחורים נצלו. והנה עוד בחור אחד שאני רוצה לדבר עליו.

אתה תנצל בזכות השבת ובזכות הלחם

את הספור הזה ספר החתן של רבי חיים קניבסקי, ששמו הרב יצחק קולדצקי שליט"א. הוא מספר: אבא שלי היה בן יחיד, אמו נפטרה כשהיה צעיר והוא גדל רק עם אביו הוא למד בחברון עם הבחורים. בליל ששי, בלילה שלפני המאריעות, אמו המנוחה באה אליו בחלום ואמרה לו: "בני, מחר יהיה אסון גדול. אל תדאג, אתה תנצל, בזכות השבת ובזכות הלחם. בזכות זה אתה תנצל".

הוא מספר, שליל ששי התחילו כל הצרות. וביום ששי התחילו המאריעות ממש. חלק מהבחורים נכנסו לאיזו דירה, סגרו את עצמם, שמו מוטות ברזל על הדלתות. ובנוסף, נכנסו לשרותים עשרה בחורים – בתוך השרותים. וגם את השרותים סגרו בכל דרך אפשרית. הוא מספר, אבא שלו היה בתוך השרותים. פתאום הוא אומר להם: "אין לי אויר, אין לי אויר. אני לא נושם פה. אני חנוק, לא נושם פה". אמרו לו: "אבל אין אפשרות לצאת, אין אפשרות לצאת". הוא אמר "אבל אני לא נושם, לא נושם".

טוב, לא היתה ברירה. אמרו לו: "אם אתה יוצא, אל תחזור. אין אפשרות לחזור". הוא אמר "מה... אני מעדיף לנשם אויר!" הוא יצא. הוא מספר: "אני יוצא ברגע שאני יוצא מהשרותים, אני שומע את המכה הראשונה של הערבים על הדלת". זה לא היה סתם מכה, זה היה פטיש של 10 קילו. זה פטיש שפרק את הדלת. "חשבתי לעצמי איפה אני אלך עכשו, אני בחוץ! לא ידעתי לאן לברח. איפה אני אברח?" נכנסתי מאחורי הדלת והתחבאתי שם. שמתי עלי שמירה. הערבים נכנסו, פרצו, שברו את הכל. שברו את השרותים, הוציאו את התשעה בחורים, והרגו אותם. הם חשבו שזהו זה, שזה כל מה שיש. אני נשאיתי מאחורי הדלת עד מוצאי שבת. לא ידעתי מה המצב, אם יש סכנה או לא. במוצאי שבת, ברוח השם, המצב קצת נרגע. לא ידעתי בדיוק מה קורה, אבל יצאתי ממש, נצלתי. הייתי מהבודדים מהישיבה שנצלו. ככה ספר הרב יצחק קולדצקי על אביו.

הוא מספר, שאחרי שאביו נצל מכל הספור, אביו התעניין, מה זה "בזכות השבת", ומה זה "בזכות הלחם"? מה זה הדבר הזה, שאמא אמרה לו בחלום? הוא התחיל להתעניין וגלה שאביו, (זאת אומרת סבא של הרב יצחק קולדצקי), היה מרצה, הוא היה רב שהולך להרצות ממקום למקום. הוא הגיע לאיזה מקום, והאניה, כמו היום שיש עצירה באמצע הטיסה. האניה יצאה מפולין לכוון ארצות הברית. באמצע, היא עצרה באיזה אי. והנוסעים יוצאים. אמר להם רב החובל: "תדרו פה, ותבוא אנהי אחרת, שתקח אתכם אחר כך".

וכשנכנסו לאי, אמר אביו של הרב קולדצקי, זה כבר היה ליל שבת. אמרתי לרב החובל: "אני לא יורד מפה. אני קניתי שביטה באניה, אני לא יורד". רב החובל אומר לו: "ומתי אתה יורד?" הרב אומר לו: "רק מחר בלילה". "רב החובל שאל: תגיד לי אתה נורמלי? אני נוסע, זהו". הרב אומר: "מה זאת אומרת אתה נוסע ואני לא יכול לרדת?". רב החובל קרא לכמה אנשים, תפסו אותו עם המזודות, הרימו אותו, זרקו אותו לחוף והלכו. עכשו, הרב אמר: "אני

לא קניתי שביטה, לא פה, לא שם, לא בשום מקום. לא קניתי שביטה בשום מקום. מה אעשה?" מערב שבת בלילה עד למחרת, במוצאי שבת, הרב נשאר עומד, לא זז אפילו צעד אחד.

עכשו אני לא יודע כמה מחר לטלטל חצי שעור, אסור, מתר. הרב לא זז כל השבת! היה מאד חם, שמש קפחה עליו כל השבת. לא זז מהמקום עד מוצאי שבת. וזה מה שאמרה לו אמו שלו בחלום: "בזכות מה שאבא שמר את השבת אז, זה מה שישמר אותך מהערבים, שלא תמות". זה הספור של השבת.

והספור של הלחם: אמא שלו היתה מחלקת לחם לעניים. כמה היתה מחלקת? לכל אדם פרוסה אחת ביום, זה מה שהיה. הבן מספר: "אני, בגלל שהייתי בן יחיד, קבלתי שתי פרוסות. זהו, שתי פרוסות ליום. יום אחד אמרתי לאמא: "אמא אני רעב, מה זה שתי פרוסות?! אני רעב". היא ענתה לו: "כן, אתה צודק, אבל מה לעשות? יש עניים שאפילו פרוסה אחת אין להם, רק פרוסה אחת. תסתדר עם מה שיש". ואף פעם לא התלוננתי. תמיד מה שאמא אמרה קבלתי בשלום". אמו אמרה לו בחלום: "בזכות שהתגברת ולא התלוננת יותר. ובזכות שבגללך עוד עני קבל פרוסה אחת, בזכות זה תנצל".

מסים הרב קולדצקי, היום לאבא שלי (שהוא כבר נפטר), יש למעלה מ-1,500 צאצאים. כל זה, אתה יודע ממה יצא? מזה שאבא שלו שמר שבת, ומזה שהוא יתר על פרוסת לחם. איי איי איי.

לקראת בין הזמנים

לפעמים אדם הולך לבין הזמנים, לאיזה מקום. "ואומרים לו: תשמע, אבל אסור להגיע לשם". והוא עונה: "כן, אבל..." מה פרוש אסור להגיע? אבל כל הדתים הולכים לשם, כל הדתים הולכים. "ואומרים לו: אתה צודק, אבל זה אסור". והוא עונה: כן, אבל גם שלמתי על זה כסף. מה זה, זה עולה כסף. שלמתי על זה מראש! וואי, זה נסיון גדול. ואדם לא יודע שעל כף המאזנים נמצאים הילדים שלו.

אותו אבא שהיה באניה ונשאר כל השבת במקום שזרקו אותו, הוא לא חשב שהבן שלו היחיד נמצא על כף המאזנים. באותו רגע הוא לא ידע שהבן שלו היחיד עתיד להיות בסכנת חיים, האם יחיה או ימות. ברגעים האלו שלאדם נראה שכביכול הוא שומר שבת, אבל מה זה שומר? כשהוא מרגיש שאלקים יותר מדי מנסה אותו, והוא לא יודע שהפרס הוא כזה גדול. לא נתן לתאור! כמה אדם צריך לדעת, להתגברות של כל אחד מאתנו היא יקרה, יקרה מאד. זה משפיע על דורות! אתה יודע, מנסיון אחד שאדם עומד בו, יכולים לצאת 1,500 צאצאים! איזו משפחה, וכל זה על מה? על התגברות אחת!

אתה צודק, זה נסיון, אין ספק, זה נסיון. כלם הולכים, כל הרבנים הולכים, וכל הדתים, וכל ה... אתה שומע נכון, יש הרבה נסיונות. אבל עמק בתוך הלב אתה יודע שזה לא כשר – ששם אסור להגיע. כשאדם עומד בזה חזק, וואי, איזה ישועות הוא מביא על עצמו!

והשם יעזרנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

ט"ו באב מלמד אותנו לדבר בלשון של חבה

חז"ל אומרים: "לא היו ימים טובים לישראל כמו יום הכפורים ויום ט"ו באב". בשלמא יום הכפורים, יום סליחה ומחילה, יום שנתנו בו לוחות שניות. אלא ט"ו באב, מאי היא? מה יש בט"ו באב? הגמרא מביאה כמה וכמה סבות. אחת הסבות אומרת הגמרא: "יום שכלו בו מתי מדבר". היה כמו כל שנה, יום תשעה באב חופרים קברים, 15,000 לא קמים. בשנה האחרונה, חפרו, נכנסו לקבר, ובבקר כלם קמו. אמרו: "אולי התבלבלנו בתאריך". למחרת שכבו שוב בקבר. כיון שהגיע ט"ו באב ראו את הלבנה משלמת, אמרו: "התבטלה הגזרה".

נו, ואז מה אומרת הגמרא על זה לא קבעו את הנס! אנחנו רגילים רק לקרא את החלק הראשון, אבל יש בגמרא המשך. "דאמר מר", יש בגמרא "דאמר מר". אומר רש"י במקום "דאמר מר, ועל זה קבעו את הנס", אומר רש"י. לא על היום שכלו מתי מדבר, לא על זה. דאמר מר – כל זמן שהיה מתי מדבר, לא היה דבור עם משה רבנו. מאז שכלו מתי מדבר, חזר הדבור למשה רבנו. ועל זה שהדבור חזר למשה רבנו קבעו את זה כיום טוב. על זה שהדבור חזר.

במקום רש"י שואל: 40 שנה אלקים לא דבר עם משה רבנו? הרי התורה כלה נמסרה בתוך 40 שנה האלו. מה, לא היה דבור עם משה רבנו כל ה-40 שנה? אומר רש"י: היה דבור עם משה רבנו, אבל היה דבור יבש. יבש, בלי חבה, בלי נגון. מאז שכלו מתי מדבר היה דבור עם משה רבנו בלשון חבה. שמעתם? זאת אומרת, תמיד דבור עם משה רבנו. השאלה באיזה נגון דברו אותו.

עד עכשו דברו אותו, אתה יודע, כמו בצבא. המפקד נותן פקדה, שלום! הכל יבש. מאז שכלו מתי מדבר, אותו דבור אבל הדבור הזה עם נגון, עם חבה. נו, ועל זה – לא היו ימים טובים... כט"ו באב. בגלל שהסגנון של הדבור חזר למשה רבנו, הסגנון בלשון חבה! וואי, איזה דבר גדול זה. איזה דבר גדול. קבעו את זה כיום טוב יותר מאשר סכות, יותר מאשר פסח, יותר מכל מה שאתה מכיר. יותר מזה. איזה דבר. לשון של חבה.

אז כשבן אדם נכנס הביתה ואומר לאשתו: "האכל היה טעים!" והוא אומר זה ככה בצורה יבשה, בלי "נגון", זה לא רציני. ישר כח, אבל זה לא זה. אבל אם אתה אומר את זה בנגון, של חבה, של שמחה: "איזה אכל! איזה טעים!" זה כבר משהו אחר לגמרי. (מתוך שיעור פרשת ואתחנן תשפ"ד)